

УДК: 314.8

ХАРАКТЕРИСТИКА КІЛЬКОСТІ ПОСТІЙНОГО ТА НАЯВНОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТА. Кадомець¹

Життєдіяльність суспільства визначається життєдіяльністю населення. Все, що створюється і діє в суспільстві, робиться людьми та заради людей-виробників і споживачів матеріальних благ, соціально-культурних цінностей.

Визначальним параметром населення є його чисельність. Джерелом інформації про чисельність населення є переписи, що провадяться в Україні не частіше, як раз на 10 років, а в міжпереписний період – це результати оцінок – розрахунки за даними поточного обліку процесів природного та механічного руху.

Основними категоріями населення, за якими реєструється його чисельність, є наявне та постійне населення.

***Наявне населення (НН)** – це чисельність осіб, які на момент реєстрації перебувають на території певного населеного пункту, незалежно від місця їх постійного проживання.*

***Постійне населення (ПН)** – це чисельність осіб, які постійно, протягом тривалого часу проживають на території певного населеного пункту, незалежно від їх наявності на момент реєстрації.*

Категорії постійного та наявного населення широко використовуються як у ході визначення демографічних показників, так і під час розрахунку народногосподарських потреб.

А саме на підставі чисельності постійного населення обчислюють потреби в житловому будівництві, забезпеченості шкільними та дошкільними закладами, потребу в кількості приватизаційних документів.

Дані про чисельність наявного населення є основою для визначення необхідного обсягу житлово-комунальних послуг, послуг торговельної мережі, транспорту та зв'язку, побутової та туристичної сфер, медичних та культурних закладів тощо. Тому досить важливо вивчати дані категоріальні поняття.

Приміром, станом на 1 січня 2015 року кількість наявного населення в Україні становить 42928,9 тис. осіб, при цьому кількість постійного населення становить 42759,3 тис. осіб, що на 169 тис. осіб менше (дані наведені в табл. 1, динаміку ілюструє рис. 1). Це може бути зумовлене незначними потоками мігрантів до України [1].

Таблиця 1
Кількість постійного та наявного населення в Україні 2011-2015 р.р. (станом на 1 січня)

Показник	Період				
	2011	2012	2013	2014*	2015*
Наявне населення (тис. осіб)	45706,1	45633,6	45553,0	43001	42928,9
Постійне населення (тис. осіб)	45525,7	45453,3	45372,7	42831,4	42759,3

* – Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

¹ студ. Кіровоградський національний технічний університет

Науковий керівник: Рябоволик Т.Ф., канд. екон. наук, доц. Кіровоградський національний технічний університет

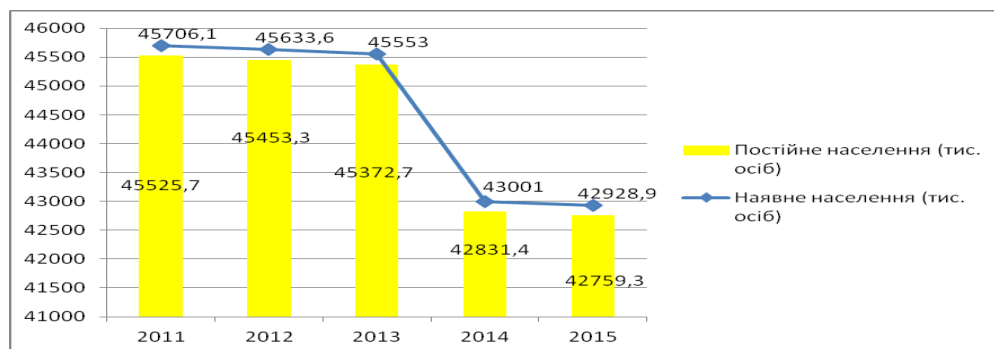

Рис. 1. Динаміка кількості постійного та наявного населення в Україні 2011-2015 р.р. (станом на 1 січня)

Як видно з рис 1 кількість постійного та наявного населення в Україні протягом останніх 5-ти років зменшилась. Так у 2011 році кількість постійного населення становила 45525,7 тис. осіб, а вже у 2015 році стала 42759,3 тис. особи. Чисельність населення змінилась на 2766, 4 тис. особи менше. Значний стрибок зменшення постійного населення спостерігався на порозі 2013 – 2014 років. Саме за цей час кількість постійного населення скоротилася 2541,3 тис. особи. Те ж саме відбулося й з наявним населенням в Україні. Його частка та відповідно також значно скоротилась: порівняно з 2011 роком станом на 1 січня 2015 року кількість наявного населення скоротилася 2777,2 тис. особи. В період між 2013 по 2014 рік кількість наявного населення зменшилась на 2552 тис. осіб [1].

Дане питання слід вивчати також і на регіональному рівні, аби якісно дослідити кількісні зміни постійного та наявного населення в Україні протягом останніх років. Кількість постійного та наявного населення в Україні за регіонами (2011-2015 р.р.) ілюструє таблиця 2. За даними цієї таблиці, можна поспостерігати зниження кількості населення майже у всіх регіонах України. Винятком є області Західної України, де навпаки за останні 5 років число населення має тенденцію до збільшення. Зокрема у Волинській області за даний період часу кількість наявного населення збільшилось на 50 тисяч осіб; у Закарпатській області на 10,6 тисяч осіб. Значне зменшення числа наявного населення спостерігається в Донецькій (на 121 тисячу) та в Луганській (на 62 тисячі осіб). Звичайно на дане зменшення населення впливає нестабільна політична, економічна та соціальна ситуація в даних регіонах [1].

Негативна тенденція до зменшення населення спостерігається й в Кіровоградській області. Дану динаміку ілюструє рис. 2. Як бачимо, значний стрибок в зменшенні населення в нашому регіоні відбувся на порозі 2013-2014 років, разом з цим загалом за останні 5 років кількість наявного та постійного населення в Кіровоградській області зменшилося на 25,6 тисяч осіб. Загалом, динаміка, зниження населення, яка прослідковується в змінах населення в Кіровоградській області є майже ідентичною і для всієї країни [1].

Рис. 2 Зміна кількості постійного та наявного населення в Кіровоградській області (2011-2015 р.р.)

Це пояснюється початком нестабільної політичної ситуації в Україні, глобальною економічною кризою, складними умовами життя в нашій державі, несприятливими екологічними умовами, низьким рівнем здоров'я населення, скороченням народжуваності та збільшенням смертності.

Дана ситуація потребує розробки відповідних дій з боку держави. Перш за все, слід впровадити відповідну демографічну політику, основними елементами якої, мали б бути:

- вплив на умови праці (визначення меж працездатного віку, масштабів зайнятості працездатної частини населення, тривалість робочого дня і робочого тижня, турбота про охорону праці, кваліфікаційна і спеціальна підготовка, профорієнтація і ін.);
- поліпшення життєвих умов всіх верств населення (підвищення реальної заробітної плати або рівня доходів, поліпшення житлових умов, забезпечення можливості користуватися побутовими послугами і досягненнями культури, медичним обслуговуванням; збільшення вільного часу і ін.);
- дія на відтворення населення (природне відновлення поколінь, міграційна рухливість, соціальна мобільність).

В сукупності заходів, що впливають на демографічні процеси, держава повинна діяти в двох основних напрямках:

- 1) зміна характеру процесів природного відновлення поколінь (народжуваності, шлюбності, вікової структури, смертності) в їх тісному взаємозв'язку;
- 2) вплив на міграцію населення.

Список літератури:

1. Офіційний сайт Комітету державної статистики України. Електронний ресурс - [Режим доступу].- www.ukrstat.gov.ua

Таблиця 1.2

Кількість постійного та наявного населення в Україні за регіонами 2011-2015 р.р. (станом на 1 січня)

	Наявне населення (тис. осіб)					Постійне населення (тис. осіб)				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Україна	45706,1	45663,6	45553,0	43001,0	42928,8	45525,7	45453,3	45372,7	42831,4	42759,3
Вінницька	1637,7	1634,2	1627,0	1614,4	1610,6	1630,6	1627,1	1619,9	1607,3	1603,5
Волинська	1037,9	1038,6	1040,0	1042,1	1042,9	1035,2	1035,9	1037,2	1039,4	1040,2
Дніпропетровська	3328,4	3320,3	3307,8	3284,5	3276,6	3325,1	3317,0	3304,5	3281,2	3273,3
Донецька	4418,1	4403,2	4375,4	4320,4	4297,0	4405,2	4390,3	4262,5	4307,6	4284,1
Житомирська	1276,1	1273,2	1268,9	1259,2	1256,0	1276,9	1274,0	1269,7	1260,0	1256,7
Закарпатська	1249,0	1250,7	1254,4	1258,2	1259,6	1246,2	1247,9	1251,5	1255,4	1256,7
Запорізька	1796,5	1791,7	1785,2	1770,9	1765,9	1795,7	1790,9	1784,4	1770,1	1765,1
Івано-Франківська	1380,0	1380,1	1381,8	1382,3	1382,5	1377,2	1377,4	1379,1	1379,6	1379,8
Київська	1718,6	1719,5	1722,1	1727,4	1729,2	1712,8	1713,8	1716,3	1721,6	1723,5
Кіровоградська	1006,2	1002,4	995,2	984,1	980,6	999,8	996,0	988,7	977,7	974,2
Луганська	2282,0	2272,7	2256,5	2229,8	2220,0	2277,4	2268,1	2252,0	2225,2	2215,4
Львівська	2542,8	2540,9	2540,7	2538,1	2537,8	2524,5	2522,6	2522,3	2519,7	2519,4
Миколаївська	1180,8	1178,2	1173,5	1166,4	1164,3	1180,0	1177,5	1172,8	1165,6	1163,6
Одеська	2388,5	2388,3	2395,2	2396,4	2396,4	2377,4	2377,2	2384,1	2385,4	2385,4
Полтавська	1482,5	1477,2	1467,8	1453,6	1449,0	1474,6	1469,3	1460,0	1445,7	1441,1
Рівненська	1153,4	1154,3	1156,9	1160,0	1161,2	1152,3	1153,2	1155,8	1158,9	1160,1
Сумська	1156,9	1152,3	1143,2	1128,2	1123,4	1154,8	1150,1	1141,1	1126,0	1121,3
Тернопільська	1082,3	1080,4	1077,3	1071,6	1069,9	1079,0	1077,2	1074,1	1068,4	1066,7
Харківська	2748,6	2742,2	2744,4	2734,3	2731,3	2733,0	2726,5	2728,8	2718,6	2715,7
Херсонська	1085,8	1083,4	1078,2	1070,2	1067,9	1084,4	1081,9	1076,8	1068,8	1066,5
Хмельницька	1325,5	1320,2	1314,0	1304,1	1301,2	1320,4	1317,0	1310,8	1301,0	1298,1
Черкаська	1281,3	1277,3	1268,9	1255,9	1251,8	1277,7	1273,7	1265,3	1252,3	1248,2
Чернівецька	904,8	905,3	907,2	909,2	910,0	901,7	902,2	904,1	906,2	906,2
Чернігівська	1093,4	1088,5	1077,8	1061,3	1055,7	1084,8	1080,0	1069,3	1052,7	1047,1
м. Київ	2806,7	2814,3	2845,8	2878,3	2888,0	2765,4	2773,0	2803,7	2837,0	2846,7
АР КРИМ**	1963,3	1963,0	1965,2	-----	-----	1954,5	1954,2	1956,4	-----	-----